

درس : دوم فارسی
موضوع : خوب ، همان رایسین
پایه : هشتم
تهیه کننده : زهرا چهارراهی
دیرستان : ۱۵ خرداد
استان : تهران
منطقه : ۴ تهران

خوب، جهان را ببین!

اگر اندیشہات را بہ کارگیری تا
درک کردن بتوانی بہ راز آفرینش پیبری، دلایلی
جمع دلیل روشن بہ تو خواهند گفت کہ آفرینندہ
مورچہ کوچک، همان آفریدگار درخت
تضاد بزرگ خرماست.
از شگفتی های آفرینش خالق
تعبیر بی مانند راز خردمندانہ
بی ہمتا، اسرار پیچیدہ حکیمانہ در آفریدن
خفاشان است. روشنی روز کہ ہمہ

چیز را می کشاید، چشمانشان را می بندد؛ زیرا خفاش از حرکت در نور درخشان

ناتوان است و تاریکی شب که هر چیز را به خواب فرومی برد، چشمان آنها را باز

می کند؛ پس او در روز پلک ها را بر سیاهی دیده ها می اندازد و شب را چونان

چراغی برمی گزیند تا در پرتو تاریکی آن، روزی خود را جست و جو کند.

پروردگار، بال هایی برای پرواز آنها آفرید، این بال ها همانند لاله های

کوش اند؛ بی پر و بدون رگ های اصلی، اما تو جای رگ ها و نشانه های آن را

به خوبی، می بینی؛ بال هایی که، نه آن قدر نازک هستند که در هم بشکنند و نه چندان محکم که سنگینی کنند. در حالی که فرزندانشان به آنها چسبیده اند، پرواز می کنند. فرزندان از مادرانشان جدا نمی شوند تا آن هنگام که اندامشان نیرومند شود و بال ها، قدرت پرواز کردن پیدا کند و بدانند که راه زندگی کردن کدام است.

اکنون اگر می خواهی، در مورد شگفتی آفرینش ملخ، سخن بگو که خدا برای او دو

تضاد

قوی

مراعات
نظیر

چشم ^{مشبه} سرخ و دو حدقه، ^{کاسه چشم} چونان ماه تابان ^{مشبه به} آفرید، و به او کوش پنهان، و دهانی متناسب
اند امش بخشید. ملخ، حواسی ^{جمع حس} نیرومند و دو دندان ^{جلو} پیشین دارد که کیاهان را می چیند و دو
پای داس ^{وسیله ای تیز و برنده کبه شکل منحنی} مانند که اشیا را برمی دارد. کشاورزان از ملخها می ترسند و قدرت دفع آنها
را ندارند؛ ^{مشبه} ^{مشبه به} حتی اگر همه متحد شوند، ملخها، نیرومندان وارد کشتزار می شوند و آنچه میل
دارند، می خورند؛ در حالی که تمام اندامشان، ^{بدن، پیکر} به اندازه یک انگشت باریک نیست.

به مورچه و کوچکی جثه آن بنگر که چگونه عظمت بزرگی آفرینش او با چشم و اندیشه انسان درک

نمی شود. نگاه کن چگونه روی زمین راه می رود و برای به دست آوردن روزی خود تلاش

می کند. او دانه ها را به لانه خود می برد و در جایگاه ویژه، نگه می دارد و در فصل گرما برای

خوراک زمستان می کوشد. اگر اندیشه کنی، از آفرینش مورچه دچار شگفتی خواهی شد!

از شگفت انگیزترین پرندگان در آفرینش، طاووس است که خداوند آن را در

استوارترین شکل پیا فرید؛ با بال های زیبا که پرهای آن به روی یکدیگر انباشته شده و دم

مشبه

مشبه به

ادات تشبيه

دم کشیده اش که آن را چونان چتری کشوده است که طاووس آن را بر سر خود سایبان می سازد؛

مشبه به

کشتی بان

بالا برده است

مشبه

کوبی بادبان کشتی است که ناخدا آن را برافراشته است. اگر رنگ های پرهای طاووس را

مشبه به

مشبه به

به رویدنی های زمین تشبیه کنی، خواهی گفت: «دسته گلی است که از شکوفه های رنگارنگ

گل های بهاری فراهم آمده است»، و اگر آن را با پارچه های پوشیدنی همانند سازی،

ادات تشبيه

مشبه به

مشبه

ادات تشبيه

مشبه به

چون پارچه های زیبای پر نقش و نگار است. پرهای طاووس، چونان برک خران دیده،

وجه شبه

می ریزد و دوباره می روید تا دیگر بار شکل و رنگ زیبای

گذشته خود را بازیاید ^{به دست آورد} اگر در تماشای یکی از پره‌های ^{مشبه}

طاووس دقت کنی، لحظه‌ای به سرخی کل، و لحظه‌ای ^{مشبه به}

دیگر به سبزی و گاه به زردی زرناب، ^{طلای خالص} جلوه می‌کند.

بر فراز ^{بلندی} کردن طاووس، به جای یال، کاکلی ^{موی جلوی سر} ^{مشبه به}

سبز رنگ و پر نقش و نگار رویده است. در اطراف ^{موهای گردن اسب}

گردنش، کویا چادری ^{مشبه به} سیاه افکنده، پنداری ^{گمان می‌کنی} با رنگ سبز

تندی در هم آمیخته که در کنار شکاف کوشش، جلوه خاصی دارد. کمتر رنگی می توان یافت که طاووس از آن در اندامش نداشته باشد.

نهج البلاغه، بخش خطبه ها

نهج البلاغه:

گزیده ای از نامه ها و خطبه ها و سخنان و کلمات قصار امیر مومنان، حضرت علی (ع) است، که عالم بزرگوار شیعی ، **سید رضی** آن را گرد آوری کرده است.

صورتگر ماهر

۱ راستی را، کس نمی داند که در فصل بهار **قافیه**

عقل ما، حیران شود کز خاکِ تاریکِ نژند

چون نپرسی کلین تا شیل از کجا آمد پدید؟

برق از شوقِ که می خندد بدین سان قاه قاه؟

۵ کیست آن صورتگرِ ماهر که بی تقلیدِ غیر

از کجا کردد پدیدار، این همه نقش و نگار؟ **قافیه**

چون برآید این همه گل های نغز کامکار؟ **قافیه**

چون نجویی کلین تصاویر از کجا شد آشکار؟ **قافیه**

ابر از هجر که می گیرد بدین سان زار زار؟ **قافیه**

این همه صورت بر صفحه هستی به کار؟ **قافیه**

۱

به راستی را، کس نمی داند که در فصل بهار

از کجا کردد آشکار، این هم نقش و نگار؟ ^{نهاد} ۲ جمله

معنی بیت : به راستی که کسی نمی داند که در فصل بهار، این هم نقش و نگار از کجا به وجود آمده است .

نوعی گل سرخ و زیبا

خوب و نیکو

چگونه برآید این هم گل های نغز کامکار؟ ۲ جمله

اندوهگین، سرد و بی روح

متعجب حیران شود کز خاک تاریک نژند

معنی بیت : عقل انسان ها، سرگشته و حیران می شود، که چگونه از این خاک تاریک و سرد این همه گل های زیبا و خوش رنگ به وجود آمده است .

آرایه ی بیت : ۱) تشخیص (حیران شدن عقل)

ج تمثال ، شکل و تصویر

چون نرسی کاین تائیل از کجا آمد پدید؟

که این

معنی بیت : چرا نمی پرسی و جستجو نمی کنی که این همه شکل و تصویر زیبا (گیاهان ، گل ها) از کجا به وجود آمده است .

میل و رغبت

برق از شوق که می خندد بدین سان قاه قاه؟

معنی بیت : رعد و برق از اشتیاق چه کسی است که اینگونه با صدای بلند می خندد و ابر از دوری چه کسی است که این گونه گریه می کند

آرایه ی بیت : ۱) تضاد بین (می خندد و می گرید) و (قاه قاه و زار زار) ۲) تشخیص : برق می

خندد و ابر می گرید ۳) مراعات نظیر بین (برق و ابر) و (می خندد و می گرید)

جستجو نمی کنی

چون نجویی کاین تصاویر از کجا شد آشکار؟ ۴ جمله

جدایی ، دوری بدین شکل

ابر از هجر که می گرید بدین سان زار زار؟ ۲ جمله

نقاش، در اینجا یعنی خداوند

۵

این همه صورت برد بر صفحه هستی به کار؟
جهان

کیست آن صورتگر ماهر که بی تقلید غیر

معنی بیت: آن نقاش ماهر و زبر دست چه کسی است که بدون تقلید از دیگران این همه نقش و نگار را بر صفحه ی هستی به کار برده است؟ (خداوند بزرگ ترین نقاش طبیعت است)

آرایه ی بیت: ۱) تشبیه (صفحه ی هستی، عالم هستی به صفحه ی نقاشی تشبیه شده است)
۲) مراعات نظیر بین صورتگر، صورت و صفحه

قائمی شیرازی

قآنی شیرازی

میرزا حبیب الله شیرازی متخلص به ((قآنی)) از شاعران دوران قاجار است. هنر او در

قصیده سرایی و انتخاب واژگان خوش آهنگ و توصیف های نیکو است. وی کتاب ((پرشان))

را به شیوه ی **گلستان سعدی** نوشت.

خودارزیابی

- ۱ در بیت آخر شعر «صورتگر ماهر» به کدام یک از نام‌های خداوند اشاره شده است؟
صورتگر، ماهر، بی تقلید
- ۲ چه شگفتی‌های دیگری از زندگی مورچه می‌دانید؟
تقسیم کار بین آنها وجود دارد بعضی‌ها کارگر هستند، بعضی‌ها کشاورز و ..
- ۳ چرا خداوند، در قرآن کریم، انسان را به اندیشیدن در شگفتی‌های خلقت دعوت می‌کند؟
- ۴ چون شگفتی آفرینش نشانه‌ای از قدرت خدا است و با اندیشیدن در این شگفتی‌ها به چیزهای زیادی پی می‌بریم

Activate Windows

Go to Settings to activate Windows

Activate Windows

Go to Settings to activate Windows.

اکنون دقیق‌تر و گسترده‌تر، موضوع تشبیه را بررسی می‌کنیم:
 «پره‌های طاووس، مانند دسته گل پر نقش و نگار، رنگارنگ است.»
 با اندکی دقت درمی‌یابیم که این تشبیه، چهار رکن یا قسمت دارد:

- رکن اول (مشبّه)، «پره‌های طاووس» است که به چیزی تشبیه شده است.
- رکن دوم (مشبّه به)، «دسته گل پر نقش و نگار» است که «پره‌های طاووس» به آن مانند شده است.
- رکن سوم (وجه شبه)، شباهتی است که بین این دو وجود دارد. آیا می‌دانید شباهت آنها در چیست؟
- رکن چهارم (ادات تشبیه)، کلمه‌ای است که شباهت «پره‌های طاووس» را به «دسته گل» برقرار می‌سازد. در مثال بالا، کلمه «مانند» این نقش را دارد. گاهی اوقات، رکن سوم و چهارم حذف می‌شود.

تشبیه

تشبیه: مانند کردن دو چیز به یکدیگر به دلیل شباهت

تشبیه چهار رکن دارد:

۱- مشبه

۲- مشبه به

۳- ادات تشبیه

۴- وجه شبه

نکته: مشبه و مشبه به را که در اصطلاح طرفین تشبیه می نامند، دو رکن اصلی تشبیه به شمار می آیند

ارکان تشبیه :

۱- **مشبه:** کلمه‌ای است که آن را به چیز دیگر مانند کرده‌اند.

۲- **مشبه به:** چیزی که مشبه ، به آن مانند شده را مشبه به می‌گویند.

۳- **ادات تشبیه:** به اداتی که نشانگر تشبیه هستند این ادات عبارت‌اند از: «مانند، مثل، همانند، به‌سان، چون، چو، به‌کردار، پنداری، گویی، به‌رنگ، به‌شکل، به‌اسلوب و...».

۴- **وجه شبه:** به امر ادعایی که ارتباط مشبه و مشبه به را نشان می‌دهد و نحوه ی ماندگی آن‌ها را نشان می‌دهد، وجه شبه می‌گویند.

ارکان تشبیه :

مثال: چهره ی او مانند ماه زیبا بود

۱- مشبّه: چهره ی او

۲- مشبّه به: ماه

۳- ادات تشبیه: مانند

۴- وجه شبه: زیبا بودن

نکته ی ۱: گاهی وجه شبه از جمله حذف می شود

مانند : تو همچو شمع سحری

نکته ی ۲: گاهی ((ادات تشبیه)) از جمله حذف می شود .

مانند : تو دریایی در جود و گرم

نکته ی ۳: گاهی ((وجه شبه)) و (

ادات تشبیه)) در جمله حذف می

شود که به آن **تشبیه بلیغ** می

گویند.

مانند :

که در این بحر کرم غرق گناه آمده ام

۱ در متن درس، کلمه‌هایی بیابید که یکی از حروف زیر، در آنها به کار رفته باشد؛ سپس آنها را بنویسید. «ت، ط»، «ث، س، ص»، «ق، غ» **توان - بی همتا - ناتوان - بی تقلید و**

۲ ارکان تشبیه را در هر یک از موارد زیر مشخص کنید.

مشبه **ادات تشبیه** **وجه شبه**

■ **مشبه به** **ادات تشبیه** **مشبه** **وجه شبه**
ملخ، دو پای داس مانند دارد که با آنها اشیا را برمی‌دارد.

■ **ادات تشبیه** **مشبه به**
مهربان و ساده و بی‌کینه است **مثل** نوری در دل آینه است **(مشبه: خدا)**

۳ به کمک واژه زیر، یک تشبیه بنویسید، به طوری که همه ارکان تشبیه را دارا باشد.

خورشید: **امام زمان (عج) مانند خورشید پشت ابر غایب است**

۴ شاعر در سروده «**صورتگر ماهر**» به کدام پدیده‌های خلقت اشاره کرده است؟ **فصل بهار**

موفق باشید

په همارا هې

Activate Windows
Go to Settings to activate Windows.